

STRAND KOMMUNE

Strand kommunes
VETERANPLAN
2019 - 2023

Grunnlaget for en veteranplan

Ivaretagelsen av veteraner fra internasjonale operasjoner er et samfunnsansvar for alle sektorer, men vil over tid spesielt ligge hos den enkelte veterans hjemkommune.

Siden 1947 har mer enn 100 000 nordmenn tjenestegjort i internasjonale operasjoner på våre vegne. Dette omfatter 100 operasjoner på fire kontinenter.

Gjennom utviklingen av denne veteranplanen har Strand kommune støttet seg opp mot kompetansemiljøer både lokalt og nasjonalt. Planen er utarbeidet i samarbeid med NAV, Forsvarets veteranjeneste, Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS), Skadde i internasjonale operasjoner (SIOPS), og Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner (NVIO).

Strand kommune har en viktig rolle i å sørge for at våre innbyggere har det godt. Kommunens veteranplan bygger videre på Regjeringens Oppfølgingsplan Til tjeneste for Norge, 2014, og fokuserer tiltakene på temaene anerkjennelse, ivaretagelse, og oppfølging.

I Strand kommune bor det pr. 1. januar 2018 minst 81 veteraner, hvorav 61 har tjenestegjort etter 1978. Strand har dermed 1 veteran pr 149 innbyggere i befolkningen, noe som er nær dobbelt så høyt som landsgjennomsnittet.

Tiltaksplan

Veteranplanen for Strand kommune fokuserer på 15 tiltak for å oppnå målet om økt anerkjennelse, ivaretagelse og oppfølging. Tiltakene utgjør til sammen det kommunale veteranfokus, og skal fungere som en inspirasjon til videre arbeid for å fremme veteranenes rolle i samfunnet. Tiltakene tilpasses i forhold til den videre utvikling i kommunen og samfunnet for øvrig.

De 4 hovedmålene for kommunens veteranplan er:

- Anerkjenne, ivareta og følge opp veteranene lokalt. Dette skal skje både før, under, og etter internasjonal tjeneste for Norge
- Gjøre det enklere for kommunen å fylle sin rolle som tjenesteleverandør for veteraners behov i lokalsamfunnet
- Skape økt samhandling innad i kommunen, slik at veteraner og deres familier blir møtt med kompetanse og forståelse
- Fungere som et opplysnings- og informasjonsdokument, både for veteraner, kommunen og lokalsamfunnet som helhet

Veteranene har deltatt i militære operasjoner på vegne av den norske stat. Selv om de ikke har formelle rettigheter som gir dem prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet, er det en viktig at de opplever kommunale tjenester som tilgjengelige og samordnede. Implementeringen av tiltakene i denne planen skal bidra til dette.

Planen har hatt en høringsrunde og innspillene er blitt innarbeidet i planen. Planen revideres årlig for å oppdatere adresser og andre nødvendige endringer.

Anerkjennelse

Kommunen skal vise anerkjennelse for den innsatsen veteranene har gjort gjennom sin deltakelse i internasjonale operasjoner. Det kan være ulike oppfatninger om grunnlaget for norsk deltakelse i krig og konflikt. Uavhengig av dette fortjener den enkelte veteran anerkjennelse og respekt for viljen til å risikere liv og helse for landet. Seremonier og offentlige markeringer er et viktig og synlig uttrykk for samfunnets anerkjennelse av både innsatsen og den enkelte veteran. Dette bidrar til å ivareta historien og knytter bånd mellom Forsvaret og samfunnet. Lokale markeringer er av betydning for å synliggjøre at veteraner også er en del av lokalsamfunnet.

8. mai er Norges frigjørings- og veterandag. Dette er den viktigste dagen for å markere anerkjennelse for veteraner fra andre verdenskrig, og samtidig trekke linjer fram til dagens veteraner. Minnesmerker over falne fra andre verdenskrig finnes i mange av landets kommuner. Videre finnes det minnesmerker over falne og operasjoner fra nyere tid. I Strand finnes det to monumenter over falne fra andre verdenskrig. Ingen veteraner fra Strand har falt i tjeneste for Norge etter 1945.

TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVAR
8. mai, frigjørings- og veterandagen	Kommunen viderefører sin årlige deltakelse i 8. mai arrangementet for veteranene i regionen, hvor ordføreren deltar som vertskap sammen med øvrige ordførere i regionen.	Ordføreren og veterankontakt
FN-dagen	Kommunen vil oppfordre skolene å benytte lokale veteraner i undervisningen, eksempelvis i forbindelse med FN-dagen eller i andre sammenhenger hvor det vil passe med undervisningsplanen. Dette gjøres for å synliggjøre Norges bidrag i internasjonale operasjoner.	Kommunalsektor Oppvekst og levekår
Kommunale medaljeseremonier	Det legges fortsatt opp til kommunale medaljeseremonier i samarbeid med Forsvaret og veteranorganisasjoner, så lenge dette vil være hensiktsmessig og nødvendig.	Veterankontakt i politisk sekretariat
Veteranbank	Kommunen vil utrede muligheter for å få utplassert en veteranbank sentralt i kommunen.	Avd park og grønt

Ivaretagelse

Kommunene er ansvarlig for at personer som er bosatt i kommunen skal få tilbud om nødvendige helse- og omsorgstjenester. For fastleger og ansatte i kommunale tjenester vil det være viktig å vite at årsaken til fysiske og psykiske helseplager kan være knyttet til belastninger og erfaringer fra internasjonale operasjoner, også i tilfeller hvor hendelsene ligger langt tilbake i tid.

KOMMUNALE TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVAR
Veterankontakt	Kommunen oppretter praksis med egen kommunal veterankontakt. Veterankontakten vil ha ansvar for å holde oversikt over kommunens tilbud til veteraner og deres familier, samt besitte kunnskap om sentrale aktører innenfor feltet og det tilbudet de har. Veterankontakten vil være kommunens kontaktpunkt for veteraner, andre samarbeidskommuner, samt øvrige aktører innenfor feltet, herunder Forsvaret.	Rådmannen
Barn som pårørende	Familiens Hus og skolehelsetjenesten fanger opp de barn og unge som har behov for ekstra støtte og bistand i forbindelse med foreldres tjeneste i internasjonale operasjoner.	Kommunalsektor Oppvekst og levekår Kommunalsektor Helse og omsorg
Kommunehelsetjenestens kompetanse	Kommunehelsetjenesten anbefales benytte seg av kompetansemiljøet ved Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) for å styrke den faglige kompetansen i den grad det er behov for dette.	Kommunalsektor Helse og omsorg Kommunalsektor Oppvekst og levekår
Nettside	Det legges til rette for opprettelse av kommunal veterannettside. Nettsiden skal være en digital versjon av kommunens veteranplanen.	Veterankontakt
Informasjonsmateriell	Det utvikles informasjonsmateriell rundt helsetilbudet i kommunen for veteraner. Informasjonen skal være tilgjengelig på kommunen nettside og legekantorene, psykiatritjeneste og NAV.	Veterankontakt
ANDRE TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVAR
Halvårlig veteranmøte lokalt	NVIO tar initiativ til et lokalt veterantreff for Ryfylkekommunene. Kommunen kan ved behov stille med lokale.	NVIO

Oppfølging

Oppfølging vil alltid skje med bakgrunn i et definert behov. Dette vil kunne gjelde både veteranen og dennes familie og pårørende.

I de tilfeller der veteraner har fått problemer som følge av sin tjeneste i internasjonale operasjoner vil det også kunne få følger for familie og pårørende. Problematikken kan være kompleks og involvere flere kommunale instanser. Samhandling og forståelse for de ulike faginstansenes betydning i håndtering av komplekse problemstillinger vil være viktig for en helhetlig oppfølging.

Forsvaret har tilrettelagt for at den enkelte veteran kan få overført sin helsejournal fra sin tjeneste i Forsvaret til fastlege eller andre helseinstitusjoner, dersom vedkommende ønsker dette. Forsvaret har dessuten et begrenset helsetilbud til veteraner i Forsvarets sanitet ved Institutt for militærpsykiatri og stressmestring (IMPS) og ved Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk (NMP). Dette er et supplement til sivilt helsevesen og et lavterskeltilbud for veteraner fra internasjonale operasjoner.

TILTAK	BESKRIVELSE	ANSVAR
Årlig evaluering	I forkant av 8.mai arrangementet foretas det en årlig evaluering internt i kommunen sammen med veteranorganisasjonene, hvor man ser på året som har gått, på hvordan tiltakene i veteranplanen implementeres og om planen må revideres.	Veterankontakt
Økt kompetanse om veteraner i Skole og barnehage	Kommunen oppfordrer skolene å gjennomføre tiltak for å øke kompetansen om veteraner, og betydningen av deres erfaringer og utfordringer for familien, spesielt barna. Kompetansemiljøene ved RVTS kan involveres for å bidra til dette.	Kommunalsektor Oppvekst og levekår
Fagdager	Strand kommune vil, i samarbeid med RVTS og Familiens Hus, bidra til å få veteranperspektivet inn i fagdager, og samtidig legge til rette for dedikerte fagdager på relevante tema for veteraner i den grad dette er nødvendig.	Veterankontakt/Kommunalsektor Helse og omsorg/Kommunalsektor Oppvekst og levekår
Økt fokus på familie og barn av veteraner	Kommunens helsestasjoner skal være oppmerksom på eventuelle behov for ekstra støtte og veiledning til familier der et familiemedlem er, eller har vært, i internasjonale operasjoner. Helsesøstre skal sikre oppfølging til familien, og ha et særlig øye for barna i familien som en møter på helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Helsesøster kan være en god støtte for familien og kan gi informasjon om andre støtte- og hjelpetilbud.	Kommunalsektor Helse og omsorg Kommunalsektor Oppvekst og levekår
Koordinering av tiltak for veteraner innen helse og omsorg	Kommunalsektor helse og omsorg skal ha en koordinerende rolle for veteraner ved rehabilitering. Kommunen vil etablere ansvarsgrupper i de tilfeller der det er behov for samordning av tjenestene, og slik sikre at de veteraner som har behov for det får sammenhengende tjenester som er tilpasset deres individuelle behov.	Kommunalsektor helse og omsorg
NAV Strand	NAV Strand vil sikre at alle ansatte gjøres kjent med fokuset på veteraner, og at kompetansemiljøet i Elverum bistår i enkeltsaker, samt at det foreligger en veteranplan som	NAV Strand

	forventes at alle rådgivere setter seg inn i.	
--	---	--

Forsvarets tilbud

Forsvaret har en rekke tilbud til veteraner og deres familier både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner. Forsvaret har et oppfølgingsansvar i ett år etter hjemkomst. Noen tilbud og kontaktpunkter kan benyttes hele livet.

Det er viktig å etablere et godt sivil-militært samarbeid der hvor dette faller naturlig. Kommuner bør følgelig ha et lokalt samarbeid med Forsvaret der de har avdelinger. I Strand er det allerede et eksisterende samarbeid med Heimevernet lokalt. Forsvarets veteran tjeneste vil i tillegg alltid kunne være et kontaktpunkt for kommunene.

Før, under og etter operasjonen

Før utreise arrangerer Forsvaret fellessamling for soldatene og deres familier. Her får familien informasjon om operasjonen og sikkerhetssituasjonen. De får også tips og råd om hvordan best ta vare på barn og forhold. Familien får også møte andre pårørende.

Under utenlandstjenesten har Forsvaret en 24-timers kontakttelefon for pårørende. Via denne telefonen kan viktige beskjeder formidles til de som er ute. Forsvaret arrangerer familiesamlinger underveis i de tilfeller hvor dette er hensiktsmessig, og videreformidler informasjon fra operasjonsområdet til de pårørende.

På vei hjem fra operasjonen har de tjenestegjørende som regel et opphold på to til tre dager, kalt mellomlanding. Overgangen til livet hjemme er ofte stor. Under mellomlandingen gjennomføres det debrief, samtale med psykolog og erfaringsinnhenting. Ved hjemkomst til Norge holdes en medaljeseremoni for å hedre soldatene. De pårørende inviteres til seremonien.

Det første året etter hjemkomst har Forsvaret et oppfølgingsansvar. Etter tre til seks måneder får alle en henvendelse fra Forsvaret. Her stilles en del spørsmål om hvordan den første tiden etter hjemkomst har vært. Etter ett år arrangerer Forsvaret en samling hvor personellet møtes igjen for å dele erfaringer om hvordan det var å komme hjem. Her deltar psykolog. Forsvarets oppfølgingsplikt avsluttes etter ett år fra hjemkomst. Alle kan likevel når som helst kontakte Forsvaret for spørsmål og informasjon om rettigheter, hjelp og tilbud.

Forsvarets veteransenter

Senteret på Bæreia, utenfor Kongsvinger, er et rekreasjons- og aktivitetstilbud som kan benyttes av veteraner og deres familier.

Forsvarets veteransenter kan brukes både før, under og etter tjeneste i internasjonale operasjoner, og tilbyr blant annet:

- Gratis opphold for veteraner og familiemedlemmer til en som tjenestegjør i internasjonale operasjoner. Senteret kan også benyttes under permisjon fra utenlandstjeneste.
- Gjensynstreff for avdelinger.

<https://forsvaret.no/veteransenteret>

Forsvarets åpne dør

Åpen dør for veteraner og veteranfamilier er et tilbud til alle veteraner og deres familier. Her kan man få svar på spørsmål om dekorasjoner, dokumentasjon og internasjonale operasjoner, samt råd og veiledning om Forsvarets og samfunnets ulike tilbud til veteraner – uavhengig av når og hvor tjenesten var.

Åpen dør består av et tverrfaglig team med både militært og sivil ansatte. Teamet har lang erfaring med å gi råd og veiledning til veteraner og deres familier. De fleste i dette teamet er også selv veteraner fra internasjonale operasjoner.

Kontakt: veteraner@mil.no eller tlf 800 85 000

(kl. 0800-1500 på hverdager).

Informasjon og kontakter innen veteranivaretagelse

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging, RVTS Vest –
<https://rvtsvest.no> - Tlf. 55 97 66 95

SIOPS - Skadde i internasjonale operasjoner

Bistår i oppfølging og veiledning i møtet med det offentlige, juridisk hjelp og eksperthjelp innen økonomiske spørsmål. www.siops.no - Tlf. 22 69 56 50

Kontakt SIOPS Rogaland: Jøran Dahl - Tlf. 924 24 245

NVIO - Norges Veteranforbund for internasjonale operasjoner – <https://nvio.no>

Kameratstøtte.no - En nettbasert veiledningstjeneste for veteraner og familien. Drives i samarbeid med NVIO og Mental Helse.

Kameratstøttetelefonen 800 48 500 - En landsdekkende, døgnbemannet hjelpetelefon hvor du får snakke med en som har tjenestegjort utenlands. Du kan være anonym.

NVIO Rogaland – Styremedlem Stein Tau Strand Auestad - Tlf. 410 64 175

NAV Strand - Tlf. 55 55 33 33

Kompetansemiljøet for veteransaker i NAV

NAV-kontoret i Elverum er landsdekkende og har spesialkompetanse på veteransaker. De kan kontaktes direkte for bistand i enkeltsaker.

Kontakt:

- Gunn Strand, gunn.strand@nav.no - 907 03 355
- Guri Hammervold Johansen, guri.hammervold.johansen@nav.no - 997 22 324
- Mette Seland Pettersen, mette.seland.pettersen@nav.no - 404 92 115

Kommunal veterankontakt i Strand

Er du veteran tilhørende Strand kommune? Vi har en egen veterankontakt dersom du lurer på noe, eller har noen konkrete spørsmål rundt tjenester og arrangementer.

postmottak@strand.kommune.no - 51 74 30 00

Trenger du hjelp til noe?

Fastlege – <https://helsenorge.no/kontakt-fastlegen>

Familiens Hus - <https://www.strand.kommune.no/tjenester/barn-og-familie/familiens-hus/>

NAV Strand - <https://www.strand.kommune.no/tjenester/sosiale-tjenester/nav-strand/>

Institutt for militærpsykiatri og stressmestring og Nasjonal militærmedisinsk poliklinikk
nmp@mil.no, - 23097930

Forsvarets Åpen dør for veteraner – veteraner@mil.no - 800 85 000

